

Redna cena mesečno 25 Din, za izdajstvo 40 Din — redna izdaja celoletno 96 Din, za izdajstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate: Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2950 — nočna 2996, 2994 in 2950

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Poljska slinga

Eno velikih zunanje-političnih presenečenj zadnjih tednov je bilo zadržanje Poljske. V Londonu so se po smrti kralja Jurija razvile silno živahne diplomatske debate med prisotnimi pogrebniki — le Poljske ni bilo nikjer. Iz Londona so se državni predstavniki v Pariz in se razgovarjali v še bolj dramatičnih okoliščinah — a Poljske ni bilo zraven. Iz Pariza je šlo hudo urje v podonavske kraje in v Rim — in zopet Poljska ni udeležena. Ta okolnost je dala Poljski ime sfinge, torej države, ki je tako vase zaprta, da ni mogoče razbrati iz njenih kretenj, v katero smer gre njeno zunanje-politično hrepenenje. S Francijo? Z Anglijo? Z Nemčijo? Z Italijo? Z Madjarsko? Z Romunijo? Z vsemi ima zveze, celo politične pogodbe, a je do vseh tako hladna in oddaljena, kot da bi nikomur ne zaupala, razen svojim 33 milijonom državljanom svoje lastne države.

Ne rečemo, da je bila poljska zunanja politika vedno spretna in da je treba vse, kar je zadnja leta podvel njen zunanji minister polkovnik Beck, šteti med dovršeno. Marsikateri njegov korak je diktirala osebnost zagrenjenosti, s katero narod kot tak nima ničesar opraviti, marsikateri njegov zunanje-politični gib pa je izvir iz predsodkov, ki jih prav gotovo ne opravičuje niti zgodovina Poljske niti njena sedanjost, še manj pa njena bodočnost. Toda če pustimo to na strani, čeprav je ravno tukaj treba iskati vzrokov, da ima zunanja politika Poljske toliko skrivnostnega na sebi in nosi videz omahovanja med več smernicami, za katere pa se ne more odločiti, ker nima prave logične doktrine, je treba vendar le pripoznati, da je bila vsaj na enem polju neomajno dosledna. Res je, da morda bolj instinktivno, kot na podlagi preudarka, toda zdravi instinkt narodov je mnogokrat več koristil v zgodovini, kakor še tako izredna genialnost državnikov. Mislimo namreč na njeno nemško in sovjetsko politiko.

Po našem mnenju bo treba sploh sleherno večje evropsko vprašanje, ki se je zadnja leta, odkar je maršal Pilsudski postavil polkovnika Becka za svojega zunanje-političnega pribojnika, pojavljalo in pri katerem je Poljska kot velesila čisto naravno morala sodelovati, presojati v luči nemške in sovjetske politike, ako hočemo pravilno razumeti poljsko stališče.

Poljska zgodovina je morala poljskim državljanom dokazati vsaj to, kako nestalna je mednarodna politika in kako negotova so mednarodna jamstva. Iz tega spoznanja se je naravnim putem rodil pameten sklep, da se Poljska ne sme vezati na nobeno stran z zapeljivostjo otroka — ampak da mora biti vedno budna, vedno svobodna, da svojo politiko prilagodi potrebam trenutka in kapricam mednarodnih odnošajev. Po njenem mnenju in po instinktivnem prepričanju vsega poljskega naroda sta sovražnika poljske neodvisnosti Nemčija in Rusija danes in jutri ravno tako kot sta bila še vedno v njeni slavni zgodovini. Toda Rusija v današnji obliki je še večji in bolj nevaren nasprotnik, ker ne ogroža samo njene zemlje, marveč tudi njeno krščansko kulturo. Položena med ti dve veliki dinamični skupnosti se Poljska, če hoče sebi dobro in ni pozabila naukov iz zgodovine, ne sme vezati na nobeno stran: ne sme biti v družstvu kakšne koalicije proti Nemčiji, ne sme biti udeležena pri kakšni koaliciji držav proti Rusiji. Lahko bi se zgodilo, kot se je v prošlosti že večkrat zgodilo, da bi jo zavezniški potem, ko so jo pogladi v ogenj, hladnokrvno zapustili, da jo potem raztelesijo njeno močnejši nasprotniki. Vsi to so poljski državni sklenili sami, brez sodelovanja tretjih, dvostranske pogodbe tako z Rusijo kakor z Nemčijo. Te pogodbe niso nikakšne zveze, ne nalagajo nobenih drugih obveznosti, kakor spoštovanje sosednjih meja in mirno rešitev morebitnih sporov. A niti koraka dalje. Prejšnja zvezna pogodba — Francijo je pod vplivom nove zunanje politike morala zbledeti, kar se je tolmačilo kot odvratitev Poljske od Francije, a ni bilo ničesar drugega kot želja, da Poljska ne gre polirat za druge koštanja v žerjavico. Ko je nasprotno Nemčija hotela izkoristiti svojo l. 1934 s Poljsko sklenjeno pogodbo v ta namen da bi jo vpregla v neki (protiruski) zvezni blok skupno z Italijo in Madjarsko, se je poljski zunanji minister temu poskusu ravnotako trmasto uprl, kakor poskusu Francije, ki jo je hotela vključiti v verige vzhodnega pakta, s katerim naj bi bila ramo ob ramo s sovjetsko Rusijo prevzela razna jamstva za tuje meje in to očividno proti Nemčiji. Poljska enostavno noče biti udeležena pri nobeni zvezi, ki bi bila naperjena proti komurkoli in ki bi ji nalagala dolžnost, da naj brani poleg svojih še kakšne tuje meje. Pod nikakim pogojem pa ne trpi niti videza, da bi sprejemala obveznosti niti proti Nemčiji niti proti Rusiji, ali če vzamemo evropski položaj, kot je danes, niti v zvezi z Rusijo proti Nemčiji niti v zvezi z Nemčijo proti Rusiji. To je vsebina vsega poljskega odpora proti večstranskim paktom in razlaga njene politike dvostranskih pogodb. Pa recimo, če iz takšne politike ne govorita zdravi instinkt in pamet!

Nadaljni dokaz za to trdovratno zunanje-politično črto nam je dal abesinski spor. Z Italijo vežejo Poljsko stare prijateljske vezi. Beck je dodal, da Poljska ni niti protifasistična, niti je kakšna kolonialna velesila in je zato ta spor prav za prav ne zanima. Na drugi strani je Beck v vsakem oziru podpiral angleško diplomacijo, ker je Poljski mnogo na tem, da si ohrani angleški trg, torej angleške simpatije. Skozi te nevarne tesni je šla Poljska zelo spretno. Ostala je zvesta Zvezi narodov, pri tem pa brez utvar, da se morda tudi ona smela zanašati na pomoč Zveze narodov, češ, v mednarodni politiki precedentov ni.

Najbolj udaren pa je bil dokaz za vztrajnost njene zunanje-politične črte, ki jo ukazuje zemljepisni položaj med Nemčijo in Rusijo, sedaj, ko je bilo na dnevnem redu vprašanje Podonavja in predvsem iskanje sredstev, kako zavarovati Avstrijo. Poljska je dejala, da je to ne zanima. Svojim predstavnikom v Londonu in v Parizu je naročila, naj se v razgovore ne vmešavajo. Navzlic temu pa so se trudili, po-

Mussolinijev odgovor Edenu:

Vrhovni vojni svet v Rimu

Priprave na oborožen odpor proti Angliji

Rim, 25. febr. b. Včeraj popoldne se je zbral v palači Venezia vrhovni vojni svet pod predsedstvom Mussolinija. Navzoči so bili piemontski princ, grof turinski, državni podtajniki za vojno mornarico in letalstvo, maršal de Bono, podtajnik fasistične stranke Serena, generali Ago, Bobbio, Tua, Guillet, Russo, Pariani, Pinna, Giuliano, de Pigner in Vercellino ter admiral Pini. Zapisnikar je bil general Soddu.

Temu vojnemu svetu se po pravici pripisuje velika važnost, ker je sledil avdienci italijanskega poslanika v Parizu Cerrutija pri Flandinu. O tej konferenci se še izve, da je francoski zunanji minister Flandin Cerrutiju odločno dejal, da absolutno ni res, da bi se bila Francija napram Angliji že zavezala, da se pridruži eventualni poostrojitvi sankcij proti Italiji, ampak si je Francija pridržala popolnoma svobodno roko v tem oziru. Vendar pa položaj ni jasn, ker so v Rimu informirani, da bi se Flandin, ako bi Anglija na taki poostrojitvi vztrajala, ne upiral in da svetuje prav za prav previdnost samo šel kabineta Sarraut sam, ki se boji v takem slučaju parlamentarne opozicije, ki itak že grozi v senatu strmoglaviti francosko-ruski pakt. Ker je na drugi strani znano, da Eden trdovratno vztraja na poostrojitvi sankcij ter je skupaj z Litvinovim izdelal načrt, kako bi pomagal negušu, je Mussolini sklenil, da gre svojo dosedanje pot dosledno do konca. Sestanek z vsemi poveljniki italijanskih armad brez dvoma pomeni, da se Mussolini pripravlja na oborožen odpor proti Angliji, ako bi le-ta v resnici dosegla poostrojitve sankcij.

O tem, da se vsrjo v Evropi važne stvari in da se po kratkotrajnem odmoru, ki je nastal zaradi takozvane Badogliojeve zmage v Abesiniji, zopet vse na nekaj pripravljajo, pričajo tudi druge stvari: sprejem nemškega poslanika von Hassla pri Mussoliniju, obisk generala Göringa na Poljskem, obisk dr. Hodže v Belgradu, napovedan obisk ministra Koscalkowskega in Becka v Budimpešti oziroma v Belgradu, avdiencia poljskega poslanika Visockega pri Mussoliniju ter sliedeča avdiencia Visockega pri Becku in Göringru v Varšavi.

V tem smislu je tolmačiti tudi prizadevanje sovetov, da bi sklenili z Japonsko sporazum glede likvidacije obmejnih sporov na mandžursko-mongolski meji, daš imajo soveti tamkaj zbranih 200.000 mož v polnem vojnem stanju ter 900 letal in 100 tankov.

Eden: Na kolena

Gibraltar, 25. febr. b. Včeraj je bilo mesto pogreznjeno celo uro v popolno temo, ker so bile kombinirane vaje vojnega brodovja in letalstva. V Londonu se govori, da namerava sovjetska Rusija poslati negušu ogromne količine žita, plačala pa bo Anglija. Strokovnjaki pravijo, da znaša dodatni kredit 7 milijonov funtov, ki ga vlada sedaj zahteva razen ogromne vsote, ki jo je že dobila za oborožitev, ravno toliko, kolikor stane ena vojna ladja in 300 najnovejših aeroplanov bombardierjev.

Nova španska vlada: Ostro proti Italiji

Madrid, 25. febr. AA. DNB poroča: Ministrski svet je sklenil, da morajo vse španske kolonije, prav tako kot Španija delovati pri sankcijah proti Italiji. Na sejo odbora osemnajstotice bo odpoto-

val kot španski delegat Lopez Olivan namestu Madrida, ki se trenutno nahaja v Ameriki.

Druga vest:

V Londonu se Mussolinijev odposlanec trudi za sporazum z Anglijo

London, 25. febr. c. Belgijska uradna agencija objavlja senzacionalno vest, da se že več dni mudi v Londonu poseben odposlanec Mussolinija, ki skuša doseči direkten sporazum z Anglijo glede Abesinije. Sporazum bi bil dosežen na ta način, da bi Francija in Anglija, kakor tudi Italija dobile mnogo abesinskega ozemlja, za katerega bi pa plačale negušu odškodnino. Vse tri države bi se za-

vezale garantirati suverenost in neodvisnost Abesinije v okviru Zveze narodov.

Iz Edenovega govora izhaja, da angleška vlada še sama ni na jasnem, kako naj se orientira v zadevi razširitve sankcij proti Italiji. List dalje ugotavlja, da je v tem vprašanju med angleškimi ministri precejšnje razpore. Na čelu nezadovoljnih je notranji minister, ki ga smatrajo za osebnega nasprotnika sira Anthony Edena. Trenutno je jasno, da angleška vlada ni naklonjena razširitvi sankcij in bi ji bilo najljubše, če bi se odgodila vsaka akcija Zveze narodov v tem oziru. Iz dejstva, da je Eden poudaril potrebo hitre rešitve italijansko-abesinskega spora, se vidi, v to verujejo tudi politični krogi v Parizu, da bo Anglija v najkrajšem času napravila nov poizkus za mirno rešitev abesinskega spora.

Flandin o paktu s sovjeti

Nevarnost, da senat pakta ne zruši

Pariz, 25. februarja. c. Danes popoldne je francoski parlament nadaljeval z razpravo o ratifikaciji pogodb med sovjetsko Rusijo in Francijo. Prvi je na današnji popoldanski seji govoril predsednik zunanje-političnega odbora Paul Bastid, ki je apeliral na poslance, da naj predvsem mislijo na varnost Francije, ker je treba samo to upoštevati pri obravnavanju smiselnosti te pogodbe.

Nato je govoril zunanji minister Flandin, ki je govoril skoraj eno uro in pol. Takoj v začetku svojega govora je načel bistveni problem te pogodbe, to je razmerje med to pogodbo s pogodbo, ki je bila podpisana v Locarnu. Takoj po svetovni vojni je bila ravno Francija tista, ki je zmeraj zagovarjala politiko kolektivne varnosti v Evropi. To varnost v povojni Evropi je Francija zasluzila — sama je vedela, da ne bo varna, če istčasno ne bi bila varnost zagotovljena za vse druge. Toda Francija je v tej svoji neprestani skrbi za zmago načela o kolektivni varnosti doživela velika razočaranja. Namesto da bi v okviru Zveze narodov vsi skupno izdelali sistem kolektivne varnosti, je bila ravno Francija tista, ki je bila prisiljena, da začne sklepiti tako zvane regionalne pogodbe. Te pogodbe je zamislil in ob odobravanju vse Francije ustvaril pokojni Briand in je Francija dosegla višek razvoja v tej politiki tedaj, ko je bila podpisana locarnska pogodba, ki je bila prva večja regionalna pogodba na poti k dovršitvi končnega sistema kolektivne varnosti. Na podlagi locarnske pogodbe je Zveza narodov nato tudi drugim državam predlagala in svetovala, naj začno podpisovati med seboj regionalne pogodbe. Tako regionalna pogodba je sedaj deloma tudi pogodba med Francijo in sovjetsko Rusijo.

Nato podaja Flandin obširno zgodovino, kako je prišlo do podpisa pogodb med sovjetsko Rusijo in Francijo. Borba za to pogodbo traja sedaj skoraj da že tri leta in nikdo v Evropi ni tako razburjen zaradi nje kakor samo Nemčija in deloma tudi Poljska, ki pa nista mogli sestaviti nobenega važnejšega mednarodnega ugovora proti smiselnosti te pogodbe.

Vsemu svetu je znano, da je Francija storila vse, da bi odstranila sumničenja, ki so se pojavila

v Berlinu in Varšavi. Toda Nemčija se je kmalu postavila na načelno nasprotno stališče in misel na kolektivno varnost zavrgla. Toda brez politike kolektivne varnosti je skorajda nemogoče mednarodno sodelovanje, ki bi odgovarjalo današnjim potrebam. Še več, Nemčija celo odklanja sodelovanje v okviru Zveze narodov in noče nič slišati o zaključku širše regionalne pogodbe, ki bi zaščitila varnost na vzhodu Evrope.

„Samo Nemčija je proti“

Velika večina evropskih držav je sprejela z veseljem ali pa z zadovoljstvom pogodbo med Francijo in sovjetsko Rusijo. Samo Nemčija je proti. Francija pa vzdržuje svojo tezo, da je ta pakt izraz in nadaljevanje stalne francoske politike in francoskih tradicij v evropski politiki. Mi ne prestano poudarjamo, da nočemo nič storiti proti Nemčiji in da hočemo pripeljati Nemčijo k skupnim pogajanjem. Mi smo bili tisti, ki smo predlagali, naj se Nemčija udeleži vseh pogajanj v Londonu in v Stresi. Doživljali smo zmeraj neuspeh.

Zato pa je pogodba s sovjetsko Rusijo odločilnega pomena za varnost Francije. Ta pogodba ne pripravlja nobene vojne. Pogodba samo ščiti varnost Francije. Pogodba je samo dodatek k paktu Zveze narodov. V tej pogodbi smo nampram sovjetski Rusiji samo še podčrtali tiste obveze, ki so prav za prav obsežne že v paktu Zveze narodov in ki vežejo vse članice Zveze narodov med seboj. V smislu čl. 17 pakta Zveze narodov že itak garantiramo sovjetski Rusiji njeno suverenost in nedotakljivost njenega ozemlja. Pogodba med Francijo in sovjetsko Rusijo nima nobenega dodatka k tem obvezam in je torej samo širša baza za izvajanje politike kolektivne varnosti v okviru pakta Zveze narodov. Bilo bi usodno, če bi v tem oziru delali zmešnjave. Mi svobodno podpisujemo to pogodbo. Zavedati se moramo, da Francija ne sme biti izolirana. Pomislimo samo, kaj bi se zgodilo leta 1914 ob izbruhu svetovne vojne, če bi Francija bila osamljena. Tedaj je bila Francija zaščitena z enostranskimi obrambnimi pogodbami. Danes pa smo že mnogo naprej. Pred sovjetsko-francoskim paktom gre locarnska pogodba, ki preprečuje vojno. Pogodba med Francijo in sovjetsko Rusijo ne pravi prav nič drugega.

Zato ne mešajmo notranje-političnih ozirav z zakoni zunanje politike, ki zahtevajo od nas vseh, da storimo vse za varnost Francije. Močni smo dovolj, da bomo znali zaščititi svojo notranjo politiko in prepovedati vsakomur vmešavanje v naše notranje-politične razmere. Mi vsi čisto dobro vemo, kaj dela tretja internacionala, ki pa ni edina organizacija, ki jo naša policija pozna in s katero se tudi bori.

Francosko sovjetski pakt ogrožen

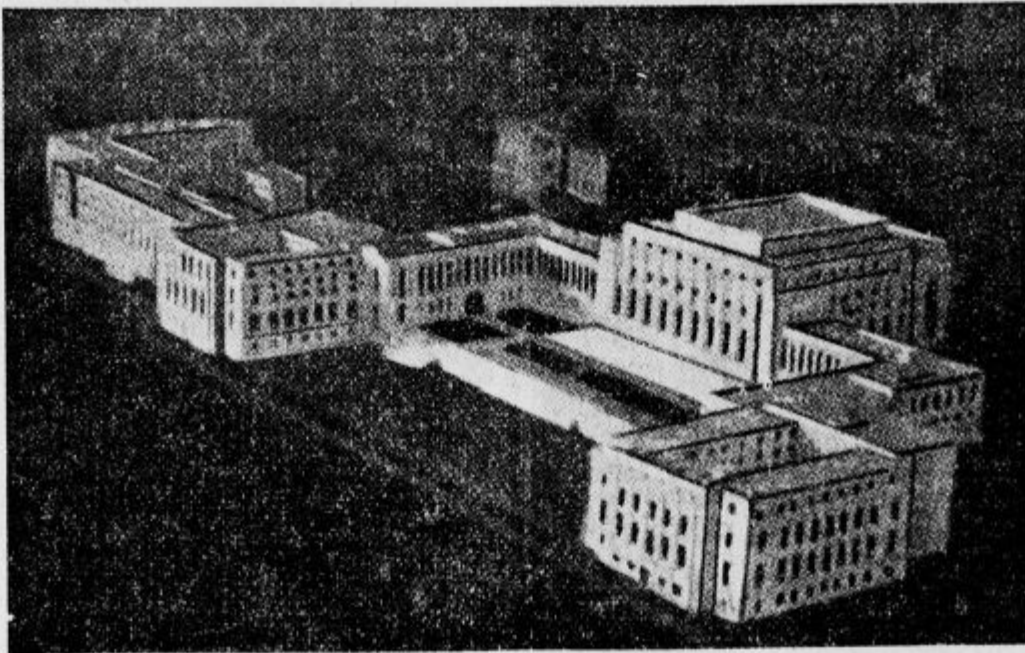
Pariz, 25. febr. b. V senatu se pripravlja močna opozicija proti paktu s sovjeti in upajo opozicionalci, da bodo mogli pridobiti na svojo stran večino senata. Tudi oče francosko-sovjetskega pakta Laval je zdaj v opoziciji in stoji na čelu onih, ki ga hočejo strmoglaviti. Herriot napenja vse sile, da bi se to ne posrečilo.

Rim, 25. febr. c. Reuterjev dopisnik poroča senzacionalno vest, da sta se na včerajšnjem sestanku Mussolini in von Hassel domenila, da bo Italija in Nemčija odpovedali locarnsko pogodbo, če Francija ratificira pogodbo s sovjetsko Rusijo.

Japan-Anglija

Bangkok, 25. feb. Japonska je sklenila, da pošlje v Bangkok, kjer je tamkajšnji tosedanji niponski poslanik zaradi bolezni odšel v pokoj, samega sedanjega šefa uradov zunanje ministristva. Da se bo to mesto zasedlo s tako važno osebnostjo, je v zvezi s sedanjo protianglesko politiko Tokio, ki smatra Siam za najvažnejše izhodišče svoje politike v primeru konflikta z Veliko Britanijo. Japonska namerava uporabiti siamsko ožino, skozi katero si namerava zgraditi kanal, kot vpadno točko v Indijo ter bi Siam bil važen tudi v slučaju napada na Birmo in kot prehod čez Tibet.

V zvezi s tem je izdava vrhovnega poveljnika Japonskih čet v Mandžuriji Hirominamija, ki je obenem poslanik v Mandžukuu, da Japonska ne verjame v vojno z Rusijo ter da so obmejni spori v krajih, kjer meja sploh še ni določena, tako malenkostnega značaja, da bi bila zaradi njih vojna s sovjetsko Rusijo nesmisel.



Nova palača Zveze narodov, kjer bodo sedaj sklepali o sankcijah proti Italiji.

sežno Francijo in Anglija, da bi potegnili Poljsko doli v Podonavje, naj zavzame pri obrambi Avstrije mesto, ki ga je izpraznila Italija, ko je morala v Afriko. Poljski zunanji minister je odgovoril, da je pripravljen prevzeti takšno obveznost, če bo sam. Toda kaj, ko je v ozadju vstajala že sovjetska Rusija. Torej ni slo več za to, da pridejo na pomoč Avstriji poljske čete, marveč da se bodo smele čez poljsko ozemlje privariti na avstrijske meje rdeče armade sovjetske Rusije. Čisto naravno je, da je Poljska odgovorila: ne in padla nazaj v svojo hladno rezerviranost.

Končno je sedaj prišel še francoski pakt z Rusijo, ki mu zna slediti pakt med Romuni in Sovjeti. Z vsemi ima Poljska dvostranske pogodbe. S Francijo in Romunijo poleg tega še zvezne obrambne pogodbe. Kot zaveznica Francije in Romunije naj postane Poljska po krivljasti poti še zaveznica Rusije proti — Nemčiji, torej zopet bojno polje med Rusijo in Nemčijo, kot že trikrat v zgodovini. Beck pravi ne! In kdor pozna položaj Poljske, mu bo dal prav, ne glede na to, da je danes Poljska eden največjih čuvarjev Evrope pred boljševisko poplavo.

Šolar J.

O slovenskih učnih knjigah

Casopisi so prinesli te dni obširno izjavo prosvetnega ministra Stošoviča o vprašanju podpravljanja in poenotenja učnih knjig. Za te izjave smo g. ministru hvaležni, ker nam je načelno priznana pravica do slovenskih učnih knjig in je izražena tudi volja centralne uprave, da tej pravici ustreže.

Ali to je šele prvi korak k razčiščenju. Res je, kakor trdi g. minister, da je nastalo mnogo napadov zaradi nepoznanja vseh odredb; res je pa tudi, da so nastale napačne razlage zato, ker jih je konkurz dopuščal, da so nastale prav zaradi razloga, zaradi katerega je bil konkurz izdan: zaradi tendence po čim prejšnji asimilaciji vseh elementov naših krajevnih, kulturnih in tudi jezikovnih razlik. Teh tendence režimi po 6. januarju niso nikakor prikrivali; če zakoni niso naravnost težili za tem namenom, so puščali zmeraj vsaj toliko nejasnosti, da je bilo treba zmeraj trditi nastopov za izbojavo je pravice, ki nam gredo. Kakor hitro bi bili v taki borbi popustili, bi bili opeharjeni in smo tudi bili že marsikdaj. Zato si našo ljubečunsko občutljivost v obrambi naših jezikovnih in narodnih pravic vsakdo prav lahko razlaga. Nejasnost v tovrstnih zakonih in odredbah postaja že kar princip.

Kakor so nam nekatera vprašanja iz izjave g. ministra zadostno pojasnjena, moramo vendar povedati, da nam je na dolgu še nekaj pojasnil, preden moremo pristopiti k delu in rešitvi celotnega vprašanja. Ločiti nam je tu knjige za pouk slovenskega in srbskohrv. jezika v dravski banovini od ostalih knjig, zakaj prav tu je največ težav.

Učne knjige za pouk slovensčine

Najprej splošno opazko o imenu »srbskohrvatskoslovenski jezik«. Prav ta neuporabna spaka nam je vir cele vrste nesporazumov. Prosim vas, še v državno-pravni pogledu smo se znebili imena »država Srbov, Hrvatov in Slovencev (SHS)« in jo zamenjali z Jugoslavijo, čeprav je to pač le juridično ime za državljansko pripadnost. V jeziku pa je tako nazivanje pravi nesmisel, ki nam ne pove čisto nič. Čemu govoriti o enem jeziku in dveh slovnicih, odnosno o eni slovnici v dveh jezikih? Če hočemo poudariti jezikovno bližnjo in sorodnost med Slovenci, Hrvati in Srbi, ki je tudi eden izmed vzrokov, čemu smo si snovali svojo narodno državo, tedaj se moramo postaviti na stališče, da sta nam slovensčina in srbskohrvatsčina narodna jezika, Slovencev slovensčina, Hrvatov in Srbom pa srbskohrvatsčina; govoriti bi torej mogli, a samo v gornjem smislu, o narodnem jeziku, kadar hočemo, da zaznamujemo ves teritorij narodne države.

Poglejmo sedaj izjave g. ministra od bliže. Treba je nekih pojasnil, da ne bo slovenska javnost mislila, da je bilo vse tozadevno pisanje brez podlage kakor trdi g. minister; potrebna pa so tudi še nekatera vprašanja, ki nanje še zmeraj ni odgovora.

1. G. minister trdi, da je iz konkurza jasno razvidno, da je treba za dravsko banovino pisati posebne slovenske slovnice in čitanki za razrede od I. do IV. Sklicuje se pri tem na učni načrt in na opombo ob koncu II. oddelka in konkurzu, ki pravi: »Za šole v dravski banovini morata biti slovnice in čitanka pisani slovensko. Slovnice morajo obsegati gradivo predpisano po načrtu. Kar pa zadeva obdelavo in metodo, veljajo v vsem isti pogoji kakor za srbskohrvatske slovnice in čitanki.« Po striktni razlagi te opombe smo si razlagali lahko kvečemu to, da nam konkurz dovoljuje prevajati skupno čitanko in slovnico v slovensčino, ne pa da je tu govora o samostojni izdelani knjigi. Slovenske pisane bodo tudi vse druge knjige, za vse predmete zahtevamo (in g. minister pristaja na to, kakor na nekaj samo po sebi umnevega!) slovensko pisane knjige. Ali to še ni za slovensčino posebej izdelana knjiga. Prav, danes vemo, kako naj si opombo tolmačimo. Ali sedaj vprašujemo: Če so to posebej izdelane slovenske knjige, kako naj pa spravimo to v sklad z eno samo trojno nagrado, ki je razpisana? Za gramatike in čitanki od I/IV so razpisane prav tako samo po tri nagrade za tri najboljše rokopise kakor za zemljepis ali zgodovino, čeprav so tu predvidene po ministri izjavi dvojne knjige. Zakaj pa so v istem primeru za osnovno šolo razpisane dvakrat po tri nagrade: za slovenske knjige posebej in za srbskohrv. posebej? Iz tega samega dejstva je razvidno, da konkurz te dvojnosti ni predvideval, ali pa je vsaj nejasen do te mere, da je nemogoče na tej podlagi delati.

Pa je še druga zadeva. Pred 3 leti (l. 1933 jeseni) se je nenadoma pojavil nekaj osnutke učnega načrta za srbskohrvatskoslovenski jezik, ki ne priznava nikakih razlik več med poučevanjem slovensčine in srbskohrvatsčine, ki je ves pouk slovensčine za nižje razrede stlačil v nekatere opombe, v višjih razredih pa z naravnost gorostasno ignoranco naših slovnstvenih zadev potlačil nekaj imen brez vsakega reda med srbske in hrvatske pisatelje. Tam se je pojavil isti unifikacijski duh, ki diha iz tega konkurza. V tistem osnutku se prvič pojavi znamenito razmerje avtorjev po slovenskih čitankah. Ob koncu je namreč opomba za slovenske šole kar avtomatično dodala: čitanka za dravsko banovino obsegajo eno tretjino sestavov srbskohrvatskih in dve tretjini slovenskih pisateljev. Ali ni zanimivo, da so nam tudi pri tem konkurzu stregli s tem famoznim razmerjem, ko smo iskali pojasnil.

Radio Maribor

Veliko zanimanje za mariborsko oddajno postajo Območje bi segalo do Rogaške Slatine

Maribor, 25. februarja.

Mariborska radiofonska postaja je postala zadnje dni predmet živahnih razprav. Resno se razmotriva o načrtih in načinih, kako naj bi se to važno vprašanje čimprej in najbolj ugodno za naše kraje rešilo. Pohvalno vemo je pokazala zlasti mariborska mestna občina, ki je vzela akcijo v svoje roke ter bo na prihodnji seji mestnega sveta izvoljen poseben odbor. Naloga tega odbora bo, da zainteresira merodajne kroge še bolj za te načrte. Izgleda tedaj, da to pot ne bo ostalo samo pri načrtih, ampak se bo v resnici nekaj ustvarilo. Da bi pa mariborska oddajna postaja zelo vplivala na porast naročnikov, je dokaz živahno zanimanje, s katerim izprašujejo ljudje pri mariborskih trgovinah z radio aparati za cenejše modele, ki bi zadostovali za sprejem domače postaje. V mestu sicer imamo sedaj 2057 naročnikov — za 1000 več kakor pred dvema letoma, ko je ljubljanska radiofonska postaja napravila poskusno propagandno akcijo za prijave novih naročnikov, da bi potem lahko osnovala v Mariboru svojo podružnico. Prijavilo se je takrat 560 novih naročnikov, kot pa je videti, je imela akcija trajen uspeh, da se je število

Predpisi (ki se jih morajo držati tudi sestavljalci slovenskih knjig!) zahtevajo, da naj bodo v čitanki zastopani pisatelji vseh treh plemen (!). Da bodo prave antologije jugoslovanske književnosti v najbolj polnem smislu te besede, naj bodo berila vzeta iz slovenskih pisateljev pisana v slovensčini, da se dijaki izven dravske banovine ob berilih seznanijo z glavnimi lastnostmi slovenskega govora (!!). Kje pa je povedano, kako naj se uredi zadeva srbskih in hrvatskih pisateljev in pesnikov v slovenskih čitankah? Dokler pa to po konkurzu ni jasno urejeno, se nikomur ni vredno lotiti dela, zakaj ob drugačni razlagi pri centralni upravi lahko tak rokopis zaradi formalnih pomanjkljivosti vržejo v koš.

In še nekaj je v zvezi s tem vprašanjem: srbskohrvatsčina po naših srednjih šolah od I. do IV. razreda. Očitno avtor konkurza ni poznal toliko naših šol, da bi vedel, da se pri nas poučuje kot samostojen predmet ob posebnih učnih knjigah, ali pa ne smatra srbskohrv. v dravski banovini za nacionalni predmet, zakaj zanjo ni v konkurzu predvidenih nikakih knjig. Naj bo že tako ali drugače: za nas je vprašanje slovenskih čitanki in slovnice tesno zvezano z vprašanjem srbskohrvatskih učbenikov. V tem pogledu smo mnenja, da tvorita slovenski učbenik in srbskohrv. učbenik tisto celoto, ki jo ima Srb ali Hrvat doslej vso v eni knjigi, kjer najdeš tudi kak drobce slovensčine.

Mislím, da je iz teh štirih dejstev dosti jasno, da smo upravičeno videli v takem konkurzu napad na slovensčino in njeno učno knjigo. Ker kljub zahtevam nismo dobili zadostnega avtentičnega pojasnila iz ministrstva, se nam je sivar zdelo še sumljivejša, a samo po sebi razumljivo je, da nam je bilo nemogoče sodelovati. In kljub temu, da so ob vsaki pritožbi priznali pomanjkljivosti in nejasnosti v konkurzu: popravili ga niso, novih odredb niso izdali. Dokler pa teh ni in ne bo, je vsako sodelovanje nemogoče. Naj bo g. minister tako dober in z novim razpisom napravi konec vsem tem nejasnostim; pojasnila po časopisu pa uradno ne drže in ne vežejo.

2. Prav isto velja za knjige pri pouku slovensčine v višjih razredih. Razlika je le ta, da je tu zmeda še veliko večja, ker pouk srbskohrvatsčine in slovensčine nista deljena. Vsa snov književnosti je strpana v en sam skupek heterogenih vplivov in raznosmerih razvojev, ki imajo največkrat prav malo ali celo nič skupnega. Kako naj bi dobra knjiga to povezala v organsko celoto, mi je še zmeraj uganka. Iz same mehanično po časovni zaporednosti urejene snovi pa dijak ne more razbrati nikake prave povezanosti.

In kar je huje: kako in kdo poučuj za predmet? Kakšne naj bodo tu knjige? Ali naj antologije enostavno mečajo berila v srbskohrvatskem in slovenskem jeziku v eno celoto? To bi šlo, dokler stremim samo za razumevanjem tekstov, ki pa jih obdelujem v slovensčini. Tako, in samo tako bi tudi morali Slovenci razumeti svoj pouk narodne književnosti. A kako ga razumejo drugi? Tako da srbskohrvatski del književnosti predelujejo v srbskohrvatsčini in ga tako tudi od dijakov zahtevajo. Da ob takem pouku dijak ne zna ne slovensčine ne srbskohrvatsčine, je seveda razumljivo. Zakaj pa so učitelji uvedli tako prakso? Prvič zato, ker so se dobili v ministristvu prosvete inspektorji, ki so to zahtevali, drugič zato, ker je prišla odredba, da je treba pri višjem tečajnem izpitu pisati nalogo iz srbskohrvatske književnosti (torej se tudi tu deli snov za Slovence v dva dela!!) v jeziku te književnosti. Če pa hoče dijak pri maturi kaj napisati, mora prej imeti tudi kak jezikovni pouk v srbskohrvatsčini. S to nalogo smo bili Slovenci potisnjeni na čisto izjemno stopnjo državljanov, slabšo kakor tujejezični državljani. Jasno je, da ob tej in taki zmedni ni mogoče sestaviti nikake tudi le približno pametne knjige. Morali bi priti torej do jasnosti v vseh teh preprohni vprašanjih, preden bi smeli razpisati konkurz v teh strokah.

G. minister je pojasnil svoje stališče v zadevi knjig za teorijo književnosti, zgodovino jugoslovanske književnosti za višje razrede sred. šol, antologijo narodne književnosti za 7. in 8. razred, češ: to so dvojni učbeniki, eni srbskohrvatski, drugi pa slovenski. Prav, slednjo njegovo izjavo: Učbenik za srbsko-hrvatsko-slovenski jezik (mišljeno je pod tem najbrž Istorija srpskohrvatskog jezika v konkurzu!) mora vsebovati originalne tekstne ter zaradi tega ni razloga, da bi bil enoten za vse šole. Isto velja za antologijo narodne poezije. — Tak tako: mi naj zgodovino svojega jezika in njegovega razvoja poznamo v enaki meri kakor razvoj posameznih južnoslovanskih jezikovnih narečij (čakavščino, štokavščino, kajkavščino itd.). Vsa navodila za spisovanje tega učbenika so povzela po že obstoječi knjigi Fr. Poljanca (Slovenca!), ki je v svoji knjigi Istorija srpskohrvatskog jezika upošteval tudi slovenski jezik; pa še kako upošteval: na str. 125 do 129 govori med drugimi začetki pokrajinskih književnosti tudi o razvoju slovenskega jezika do konca reformacije; v poglavju o naših dialektih govori tudi o slovenskem jeziku na str. 170—2; še bolj pa smo odrezali v antologiji: na str. 275/8 imamo nar. pripovedko Jurij kovač in Prešernovo pesem Memento mori (ali naj bi bil to omen za slov. jezik?); narodna pripovedka je vzeta iz nemške Bernerkerjeve hrestomatije slovanskih narečij, ker je tam razložena. Tak s temi ubogimi 9 stranmi o sloven-



Velike množine odpadkov

odstranjajo iz telesa z milim in zanesljivim učinkom

ARTIN-DRAZEJE
Dr. WANDERJA

Dobe se v vseh lekarnah v 30 minutah po 12 dražej Din 8—
in v vrečkah po 2 dražej Din 1'50.
Oglas reg. pod št. B. 2215/33.

Razgovor s pustom

Po Hansu Sachs u. 1540.

Ko sem v petek po pustu obračunal s svojim mošničkom, ki sem ga našel praznega, tedaj sem šele občutil vso težo pusta. Čemerem sem odšel na sprehod. Od daleč sem zagledal veliko žival, ki se je po pesku plazila proti meni. Nisem je mogel prepoznati. Njen trebuh je bil podoben sodu, celo telo pa polno kraguljčkov; imela je močne zobe in široko žrelo, rep postržen; bila je brez oči in ušes. S človeškim glasom me je poklicala. Prekrizal sem se in jo počakal. Bila je izmučena in slabotna. Zaklel sem jo z besedami: »Ali si žival, duh ali pošast, zapovedujem ti, da poveš svoje ime!«

Žival je prišla z glasnim smehom: »Ali me ne poznas? Jaz sem pust. Mnogo kuhinj sem spraznil, preden so me nasitili z divjačino, perutnino, ribami, zelenjavo, s pečenim, praženim, našpikanim. Ravno tako sem spraznil mnogo kleti muškatele, mnogo sodov piva.«

Vprašal sem: »Čemu nosiš toliko kraguljčkov?«
Pust je rekel: »S tem prinašam mnogo neumnosti in veselja: igre, ples, petje, umetni ogenj, dirke, ples z meči itd. Brezštevilne so maskarade: nekateri se našemijo v ženske, nekateri v menihe, nekateri v zamorce, cigane, kmete, norce in to za dalj časa. Mnogo se počenja; kdor je najbolj burkast, je najboljši in dobi nagrado.«

Vprašal sem: »Kako, da imaš tako močne zobe?«

Rekel je: »Mnogo mošničkov sem z njimi prežvečel, mnogo imetij raztresel, mnogo kart sem raztrgal, mnogo kock zgrizel v jezi, razglodal mnogo delavnikov, uničil mnogo poštenosti.«

Vprašal sem: »Ti imaš široko žrelo?«
Pust se je zasmejal: »Požrl sem že denar, obleko, postelj, pohištvo; hiše, skednje, polja in travnike. Če žrelo ne bi bilo široko, bi se že zadavil.«

Rekel sem: »Rep ti je suh, brez dlak?«
Pust: »Marsikakšna nesreča gre za menoj: dolgovi, uboštvo, greh, sramota, zastavljalnica, bolezn. Cesar sem imel v izobilju, tega marsikatera rodbina strada.«

Vprašal sem: »Zakaj si brez oči in ušes?«
Pust: »Ne vidim nikoga, ne priznašam niti duhovnemu niti posvetnemu človeku. Slep sem za vse pritožbe proti meni, za upor, za sramotivne. Dva meseca sem bil v mestu, zdaj so me pregnali, ko sem dobil spremstvo — kup norcev.«

Pust je stopil na kameniti most in se vrgel v reko. Vrnil sem se poln skrbi in misli na star pregovor: Marsikateri je obubožal, ker se je hotel oddolžiti vsaki dobi. Pazite torej: če zopet pride pust, glejte, da vam preveč ne požre, kar boste vse leto pogrešali z ženami in otroci. Pred tem vas svari pesnik Hans Sachs. — S. P.

Požigalec kmečkih domačij na delu

Našim bralcem je še gotovo v živim spominu, da so bili požari na Dravskem polju lanske poletje in tudi pozimi na dnevnem redu. Največ teh pa je beležiti v Sp. Jablanah pri Cirkovcih, kjer so bili gasilci v stalni pripravljenosti. — Iz strahu je zbežano ljudstvo povojilo pozornost vsak hip preteči nevarnosti, in tudi orožniki so bili stalno na straži, da pridejo na sled požigalec. S svojo čuječnostjo so orožniki v nedeljo 23. t. m. preprečili požar, ki bi mogel postati usodopoln za celo vas Sp. Jablane. Ko so prišli v poznem večeru na skedenj posestnika Vinka Perneta, so našli v senu in slami postavljeno gorečo svečo, ki je zgorela že skoraj do tla, in bi se nekaj minut pozneje vnelo seno in slama. Seveda so svečo takoj ugasnili in odstranili; ugotovili pa so pri tem, da je seno in slama daleč na okrog polita z bencinom, ki je smrdel že od daleč. Posrečilo se je orožnikom

preprečiti požar z veliko nevarnostjo, ker je obstojala nevarnost, da se bencin užge. Zaplenili so svečo in tudi posodo, v kateri se je nahajalo še nekaj bencina, ki je služila za podstavke goreči sveči.

S tem je ugotovljeno, da je bil ogenj podtaknjen od zlobne roke, ki je vse tako spretno pripravila, da bi na vsak način moralo priti do požara. — Orožniki so uvedli nemudoma obširno preiskavo in so, kakor doznano iz verodostojnega vira, zločincem že na sledu. Eno osebo, ki je osumljena požiga, so orožniki aretirali in jo izročili okrajnemu sodišču v Ptuj. Nadaljnje aretacije še sledijo. Ta vest je silno razburila ondotno prebivalstvo, ki se zgraža nad brezvestnimi zločinci.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Zdravstvene potrebe Ljubljane

Ljubljana, 25. februarja.
Sloves čistega in snažnega mesta, ki ga uživa Ljubljana zaradi ljubezni svojih slovenskih prebivalcev do snage že stoletja, je v zadnjem času Ljubljana ponovno potrdila. Uvedena so bila razna regulacijska, kanalizacijska in čistilna dela, ki pa so žal še vedno neizpolnjena ter jih bo treba nadaljevati, akoprav bo to zahtevalo mnogo stroškov. Poročilo mestnega fizikata o javni higijeni v Ljubljani navaja seznam raznih cest, ki so bile prejše leto utrjene; oziroma tlakovane ter navaja, da je snazjenje cest zaradi tega postalo lažje. Mestni fizikat tudi naglašja za vsakega Ljubljančana samo ob sebi umevno zahtevo, da je predvsem važno tlakovanje državnih cest, ki vodijo skozi Ljubljano. Te najbolj važne prometne ceste so brez tlaka, slabo urejane ter jih ni mogoče vzdrževati v čistoči.

Preteklo leto je mestna občina izdala o. redbo o higijenskem pregledu vseh hiš, stanovanj, javnih lokalov in o ustanovitvi posebnega higijenskega katastra v Ljubljani. Sedanja občinska uprava pa je še izdala uredbu o pregledu bivališč prebivalstva v znatno razširjeni in izboljšani izdaji ter je upoštevala v veliki meri že razmere v novo priključenih krajih.

Higijenski kataster je pripomogel do zboljšanja higijenskih razmer po gostilnah, mlekarnah, trgovinah z živili, prenočiščih, brivnicah in podobnih lokalih. Higijenski napredek Ljubljane se kaže od leta do leta. Tako moremo ugotoviti, da v Ljubljani ni nobene gostilne brez točilne mize s tekočo vodo. V Ljubljani ni možna gostilna, katere stene bi bile umazane, stranišča pa nečista. Ni še dolgo tega, kar je za mesnice veljal predpis, da morajo biti stene in mize rdeče pobarvane, predpasniki in prtji mesarjev pa rdeče pisani. To je bilo zaradi tega, da se na njih ne vidi kravi madežev. Danes ima vsaka mesnica vodovod, stene so do višine 2 m belo emajlirane, ali obložene z belimi ploščami, mize so čiste, predpasniki in prtji morajo biti beli in čisti. Mesarji morajo imeti bele čepice, njihovi lasje morajo biti zavarovani. Po mesnicah ni več čuti neprijetnega vonja razpadajočih ostankov mesa. To, kar velja za mesnice, velja tudi za mesarski stojnice, kjer sicer higijena še vedno ni dosegla željene višine in se morajo tržni pazniki še vedno boriti proti raznim pomanjkljivostim.

Ljubljanski trg je zboljššan, zlasti odkar so utrjena nova tla, vendar nam to dosedanje stanje še ne zadostja in bo treba v kaj kratkem času misliti na asfaltiranje ali drugačno tlakovanje trga.

Zdravstvene potrebe mesta zahtevajo velik program. Sedanja občinska uprava se nahaja sicer v mučnem položaju, ker ni našla drugega, kakor ogromne dolgovne in prazne blagajne, vendar pa bo z dobro voljo mogla zamašiti nekaj najbolj nujnih zdravstvenih potreb. Potrebne so razširitve raznih ozkih ulic, odstranitev nehiigijenskih barak, ureditev nasadov, naprave igrišč in športnih prostorov. Kar je »Slovenec« poudarjal že pred 10 leti, ponavlja sedaj poročilo mestnega fizikata: Žal moramo ugotoviti, da se mnogi, v regulacijskem načrtu kot parki označeni kompleksi, parcelirajo in zazidavajo, ker za odkup teh zemljišč ni ob pravem času na razpolago zadostnega visokega fonda. K temu poročilu pripominjamo še, da je mestna občina podarila, oziroma dala v najem in poklonila raznim društvom, ki se sklicujejo na svojo nacionalno nalogo, na svoj šport, na vzgojo mladine, prav lepe komplekse v tivoljskem parku, toda razen »Slovenca« in tedaj nihče protestiral. Omenimo naj samo Ateno, Ljubljanski Sokol, Ilirija, povrh tega pa še vselej, da ne štejemo še drugih poudarjenih zemljišč. Plečnikov načrt o nezazidavi svobodnega in naravnega zemljišča krog in krog Ljubljane se torej ni dosledno izvajal. Za ta društva bi mogla občina dobiti zemljišča drugod, ne pa v Tivolju.

Zanimivo je dalje, da imamo okoli Ljubljane še nekaj močvirij, ki pa z regulacijo rek in potokov počasi izginjajo. Pred leti so nekateri domačini, ki so po službeni potrebi živeli v Makedoniji, zanesli v naše kraje malarijo. Komar »anopheles« živi tudi ob Savi, ni pa mogel prenašati malarije, dokler ni imel krog sebe malarčnih ljudi. Nevarnost malarije pa je sedaj okrog Ljubljane že popolnoma zatrta, dasi se je komaj pojavila v par primerih. Mestni fizikat namerava vsako bodočo nevarnost malarije popolnoma odstraniti s tem, da bo kanaliziral stoječe in počasi tekoče vode v mestu in okolici. Ko bo regulacija Ljubljanske dovsena, bo odstranjena tudi nadloga komarjev.

V zlato trdnjavo

Za 10 milijard dolarjev zlata prepeljejo oklopni vlaki

Sedaj v Ameriki preseljujejo ameriški državni zlati zaklad iz dosedanjih shramb v novo zakladnico, ki je nalašč v ta namen zgrajena v trdnjavi Knox v zvezni državi Kentucky. To zlato, ki ga je za 10 milijard dolarjev, ali za 500 milijard Din., prepeljavajo v oklopnem vlakcu, ki je nalašč v ta namen zgrajen.

Amerika ni vedno tako dobro skrbela za svoj zlati zaklad. Še v 18. stol. so kovali zlatnike v Filadelfiji. Dotlej je varoval ameriško državno zakladnico en sam čuvaj. Kadar pa je moral ta iti jest, ali kamo drugam, je pustil tam svojega psa, ki je zvesto čuval, dokler se ni mož vrnil. Ko pa je takrat Amerika še ni poznala gangsterjev in drugih razbojnikov. Pozneje pa so uvideli, da je ta način varstva vendarle prešibek in so začeli bolj skrbeti za svoj zlati zaklad. V zadnjih letih je bil ameriški zlati zaklad spravljen na pelih krajih, v Filadelfiji, Clevelandu, Denverju in San Franciscu. Ta način shranjevanja državnega zaklada na raznih krajih se je zdel prikladen, ker bi morebiti rop ne oškodoval toliko državnega zaklada, če je zaklad na raznih krajih skrit. V zadnjih letih pa so ropari poslali tako predrzni, ker so začeli uporabljati za svoje namene celo letala, da je ameriška vlada resno začela premišljevali, kako bi bolj varno spravila in skrila svoj zlati zaklad. Treba je bilo najti primerno mesto, ki bi bilo dovolj daleč od morske obale, da bi v slučaju vojne ne bilo preveč ogroženo od sovražnih letalcev. Zato so sklenili ves državni zaklad Združenih držav Severne Amerike spraviti v močno podzemeljsko trdnjavo, in sicer na takem kraju, ki bi bil več ali manj varen pred letali.

Dolgo časa so ameriški inženjerji, geologi in letalski tehniki iskali takega kraja. Končno so se odločili za Fort Knox, ki je 3200 km oddaljen Tihiga in 960 km od Atlantskega morja. Ta trdnjava leži sredi gorate pokrajine, katera je letalcem zaradi svojih nevarnih zračnih struj silno nevarna in zato tudi bolj varna pred napadi iz zraka. V skale so izstrelili in izklesali celo podzemeljsko mesto ter vse tako zavarovali, kakor ni zavarovana nobena druga zakladnica na svetu.

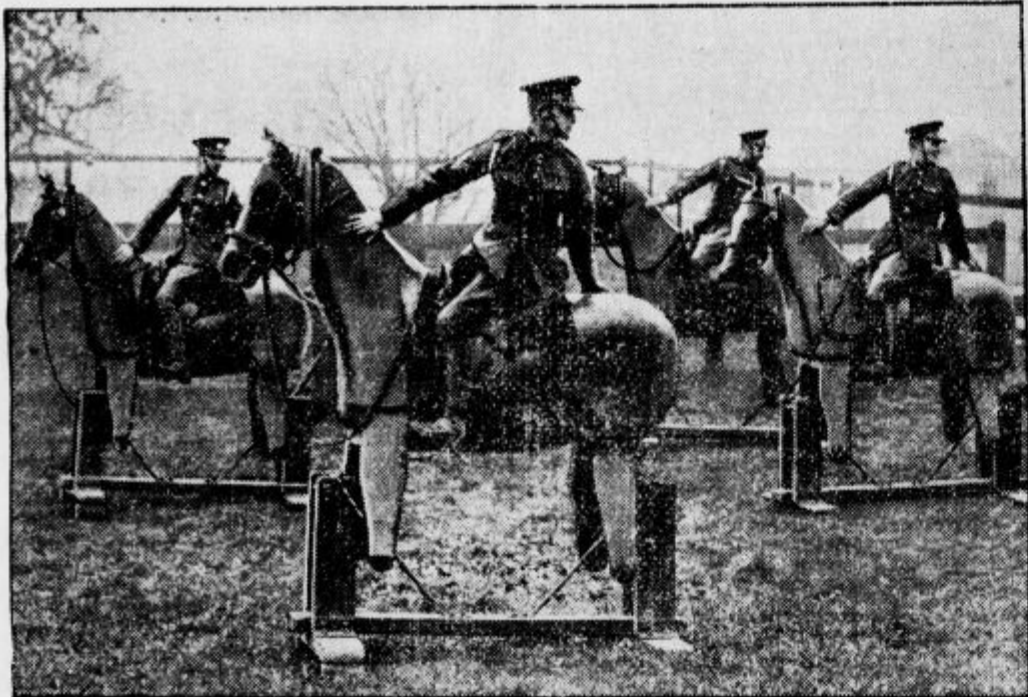
Najprvo so izdobil ogromno dvorano, kjer so zgradili orjaški tresor, ki nekako visi v zraku. Ta tresor je prava zlati zakladnica. To je prvi slučaj, da tako podzemeljsko poslopje tako rekoč v zraku visi. S tem načinom zgradbe so hoteli pre-

prečiti, da bi se mogel zakladnici kdo približati po podzemeljskih rovih, ki bi jih naskrivaj izkopal. Vsa naprava je tako narejena, da to vsaka siraža lahko vedno s svojega proslora pregleda. Niti ena muha ne bi ostala neopažena pred patrulami, ki patrolirajo po dvorani. V te prostore je mogoče priti le skozi zelo kompliciran sistem vrat, narejen iz jeklenih plošč. Vsa vrata pa so zavarovana s strojnimi puškami, ki so postavljene na vseh koncih in krajih tako, da lahko obviadajo vse hočnike, ne da bi jih kdo mogel opaziti.

Glavni tresor je kakih 20 m dolg ter od zunaj in znotraj obložen z jeklenimi ploščami. To jeklo pa je tako trdo in odporno, da se ga najboljši sveder ne more ločiti. Med zunanjo in notranjo jeklenimi ploščami pa je debela plast železobetona, ki je narejena na poseben način in kate-rega, kakor pravi graditelji, ne more razstreliti nobeno razstrelivo sveta. Med jeklenimi ploščami in betonsko steno so pa narejeni se prazni prostori, v katerih je zaprt strupeni plin. Ta plin ima to lastnost, da pri najmanjšem dotiku eksploziva in povzroči velik plamen. Najsi tudi bi se torej posrečilo s posebno dobrim svedrom predreti jekleno ploščo znotaj, bi strupeni plin s svojo eksplozijo vsako nadaljnje delo onemogočil.

Razume se, da so v tej zakladnici tudi druge naprave, ki naj omogočijo straženje zlatega zaklada. Omenjamo posebne signalne naprave — infra-rdeče žarke, žične ograje z visoko električno napetostjo itd. Ta podzemeljska zlati trdnjava je preskrbljena tudi z vsemi pomožnimi sredstvi, da more vzdržati tudi več tednov trajajoče obleganje. Tam blizu je nastavljen cel polk oklopnih voz, v bližnjem kraju Langley Field pa je pripravljen cel roj bombnih in lovskih letal.

V to zlati trdnjavo bodo sedaj prepeljali zlati zaklad 10 milijard dolarjev. Kakor smo že omenili, so v ta namen zgradili poseben oklopni vlak. Njegove jeklene stene so tako močne, da jih ne prebije nobena krogla. V vsakem oddelku sede detektivji in vojaki s strojnimi puškami, granatami in plinskimi bombami. Preseljevanje nadzoruje cel generalni štab. Posebne stroje nadzorujejo progo, preden privozi oklopni vlak. Zaradi še večje varnosti pa so že sedaj pozaprli v krajih, koder bo vozil oklopni vlak, vse sumljive elemente, kateri bodo zagledali zopet luč svobode šele, kadar bo vseh 10 milijard dolarjev srečno na varnem.



Konjenica na lesenih konjih. Rekruti angleške konjenice se morajo naprej učiti jezdit na lesenih konjih.

Oblačilo mrtve kraljice

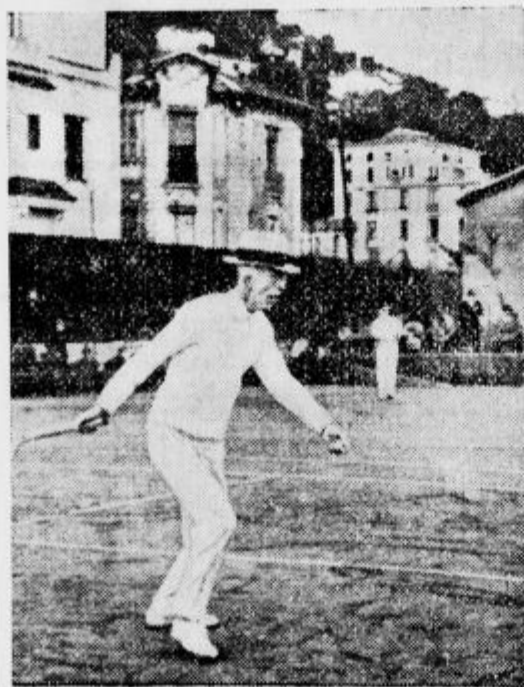
Bruseljski listi poročajo, da belgijski kralj Leopold II. še vedno ni prebolel smrti svoje mlade žene Astride. Pred kratkim je sklenil darovati oblačila kraljice Astride, ki je bila švedska princezinja, nordijskemu muzeju v Stockholmu. Obležko, katero je nosila kraljica Astrida ob svojem zadnjem obisku v Stockholmu na svatbi princeze Ingrid z danskim prestolonaslednikom, bo poslal v stockholmski muzej, da bo nieno rojstno mesto imelo spomin na njen zadnji obisk v domovini. Oblačilo bo poneslo na Švedsko posebno odposlansvo belgijskih častnikov.

Kača v podzemski železnici

Pred kratkim je v Parizu neki nastavljenec podzemne železnice snažil vagon. Pod klopio je našel biserno-sivkasto kačo, ki je bila kak meter dolga. Kača je bila zavita v blago iz rdečega žameta ter je mirno spala v košari. Železničar, ki je kačo našel, je začel kričati ter s tem zbudil kačo. Žival pa se prav nič ni ganila, da bi zapustila svoje ležišče. Košaro so previdno vzeli iz vagona in jo odnesli na policijo. Semkaj je prišel ponjo nameščenec naravno-zgodovinskega muzeja. Kača se je najbrže že nekaj ur vozila s podzemeljsko železnico. Sodijo, da jo je v vagonu pustil kak fakir, ki se je na način hotel iznebiti svoje živalice.



»Imam idejo, ki je vredna en milijon.«
»Koliko hočeš za njo?«
»Daj mi dva kovača.«

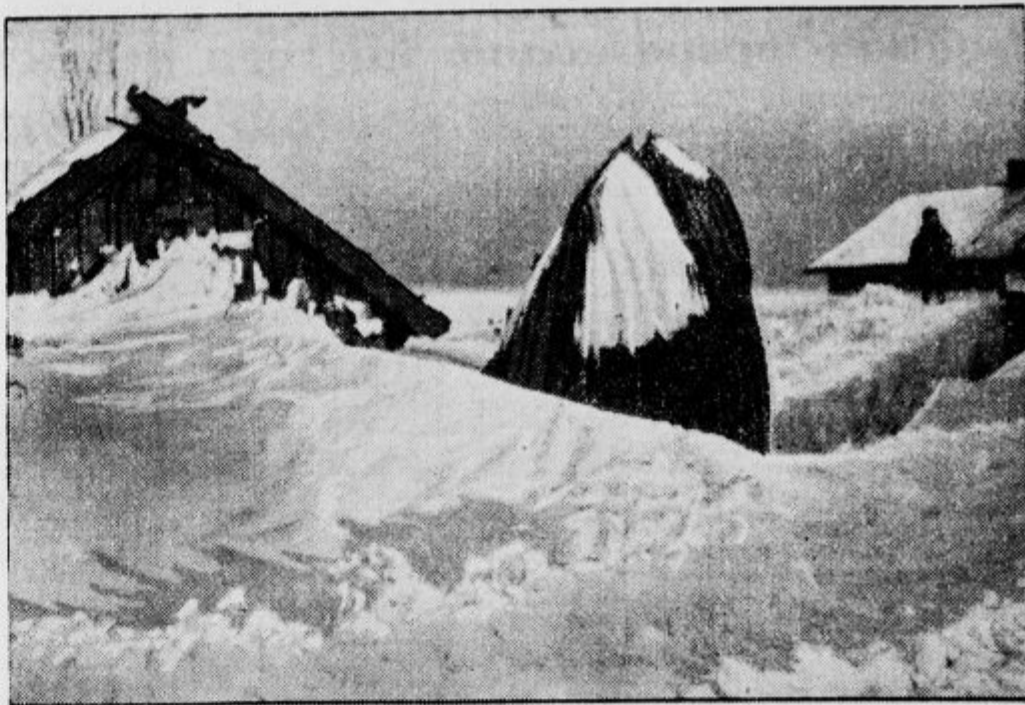


Švedski kralj Gustav se vsako leto v tem času za nekaj tednov pripelje v Cannes v južni Franciji, kjer igra tenis, svojo najljubšo igro.

Nič ni tako skrito

Pred kratkim se je v Neaplju vršilo strelsko tekmovanje, katerega se je udeležil tudi strellec Simonazzi. Mož je pri tekmah zmagal, a se svoje zmage ni mogel veseliti, ker je takoj po zadnjem strelu opazil, da mu je nekdo ukradel listnico iz žepa. Reče je imel malo upanja, da bi med množico ljudi na strelišču našel tatu. Vendarle pa je Simonazzi kmalu nato dobil svojo listnico vrnjeno. V njej je bil še celo ves denar! To pa se je takole zgodilo:

Na strelišču je bil skrit fotografski aparat, ki je avtomatično posnel strel vsakega strelca, če je zadel v črno. Te fotografije so takoj po streljanju razvili in kmalu so bile slike narejene. Ko je tedaj Simonazzi zagledal slike svojega zadetka, je poleg sebe opazil na sliki moža, ki je v hipu splošne pozornosti na strelsko tarčo, izpraznil strelčve žep s pomočjo te fotografije, so sedaj tatu lahko prijeli ter mu vzeli plen, katerega še ni imel časa skriti.



Velika zima ob Baltiškem morju. Zameti so tako veliki, da iz njih mole samo vrhovi dreves in hišnih streh.

Kuhinjski recept za te dni!

Japonski vojni minister je izdal tale letak, ki se peča s svetovno politiko sedanjih velesil. Letak pravi: »Mir med narodi bomo dosegli le, če se bo zemlja in njene dobrine tako razdelila med vse narode, da bo to pravično in pametno, če se velike države ne bodo dale voditi od nasilja, ampak od postave pravičnosti. Svobodno tekmovanje, ki je vladalo preteklosti, je šlo tako daleč, da narodi sedaj ne vedo ne naprej ne nazaj...« To so čudovito lepe besede, katerim pa nihče ne verjame, najbrže niti tisti ne, kateri jih je za japonskega vojnega ministra sestavil ter na papir vrget. — O Ljenuju se zna karikatura, ki kaže Ljenuja ognjenega v širok plašč, izza kalerega kuka križ. Na drugi sliki pa je široki plašč odgrnjen in namesto križa vidiš pred seboj ročaj krvavega meča. Toliko kakor tisti Ljenujov križ na karikaturi je vredno fakole besedičenje o miru. Iz vsake besede doni imperializem japonskega militarizma.

Vpričo teh in takih miroljubnih prizadevanj svetovnih politikov, bi bil lahkoveren človek skoraj prepričan, da je cela zadeva silno resna, ne da bi vedel, kaka komedija je vse skupaj. Da pa ne bomo še mi krivi komedije, naj odkrito povemo, da se je resno treba pripraviti še na novo oboroževanje. Za to pa je treba veliko denarja. Da bomo pa lažje več denarja prihranili za oboroževanje, bo treba v prihodnje naše kuhinje reorganizirati in z njimi vred našo želodce. Mislimo, da storimo dobro delo, če svetovno javnost že danes opozorimo na nekatere pomeni jedila, katera med naravnimi narodi veliko pomenijo, ki pa smo mi menda na nje že pozabili. Ta jedila bodo našo prehrano tako pocenila, da bo eden ali drugi še veliko več lahko prispeval za tisti Ljenujov meč. Torej z eno besedo, začnimo, ker sle radovedni! Naj vam dobro tekne že vnapre!

Beduini, Zamorci in Argentinci silno radi uživajo kobilice. Kadar se mudi, jih pohrustajo kar surove. Če imajo čas, jih tudi skuhamo ali ocvremo. Nekateri jih imajo pa rajši na ihi kuhane. Sicer pa že v sv. pismu beremo, da je na pr. sv. Janez Krstnik v puščavi jedel kobilice. V Venezueli so ljudje, ki radi jedo celo pajke. V Boliviji pa imajo

glisec za pravo delikateso. V zahodni Avstraliji radi jedo ličinke nekega hrošča, ki pa mora biti »masten in bel«. Indijanci v Guayani imajo palmovega hrošča prav tako radi kakor imamo mi radi čokolado.

Indijanci na zahodu jedo kače, kuščarje — hrošče, termite in sicer bodisi sirove ali kuhane. Gosence, mefulja, ki ga pri nas poznamo pod imenom kapusov belin, jedo kar s kruhom, njegove bube pa s soljo in poprom ali pa na juhi, torej nekaka »ragu-juha«. Indijanci Severne Amerike pa slastno uživajo sladke mravljice. Sploh so mravljice sila priljubljena jed, iz njih pa delajo tudi nekako žganje. Tudi majhni hrošči so imenitna jed, zlasti, če so lepo mastni. Tudi uši vseh delov sveta radi romajo v človeške želodce, v Braziliji onofni Indijanci iščejo za jed tudi tako zvane puščavske bolhe.

Torej, le brez skrbi! Izbiro je dovolj za najbolj razvijene želodce!

»SLOVENE«^c

pred 60 leti:

V soboto 26. februarja 1876.

Politični pregled

Državni zbor 4. marca prične svoje počitnice; dotlej bode še obravnaval kupčijsko pogodbo z Rumunsko, za katero se zlasti grof Andrassy jako zanima.

Dalmatinski namestnik, baron Rodič je te dni na Dunaju, da se z njim posvetujejo o političnem položaju v Dalmaciji. — baron Rodič kakor doslej ostane zvest sin matere Slave in se nakanom madžarskim ne bo vdal kot vojaku mu ni treba praviti, kaj čast od njega tirja, kot Slovanu mu ni treba razodevati, kje Slovanom avstrijskim kravi sree... Če hočejo trdo prijeti nesrečneže, ki so v obupnosti zaradi turškega barbarstva prišli za orožje, če hočejo braniti dalmatinskim sorodnikom, da bi jim pribegli čez mejo ne smeli dati kosčka kruha in požirka vode, kakor naznanjajo novi šla poročila listov Andrassyevih. — naj baron Rodič izvršitev vsega tega prepusti drugim. On naj to odbije in če se jim zdi vendar le potrebno, naj si roke umije in odpove službi. Njegov cesar in gospod vklub Andrassyu ne bo pripustil, da bi moral beračiti.

Hrvatski minister pri vladi ogerski postane Koloman Bedeković.

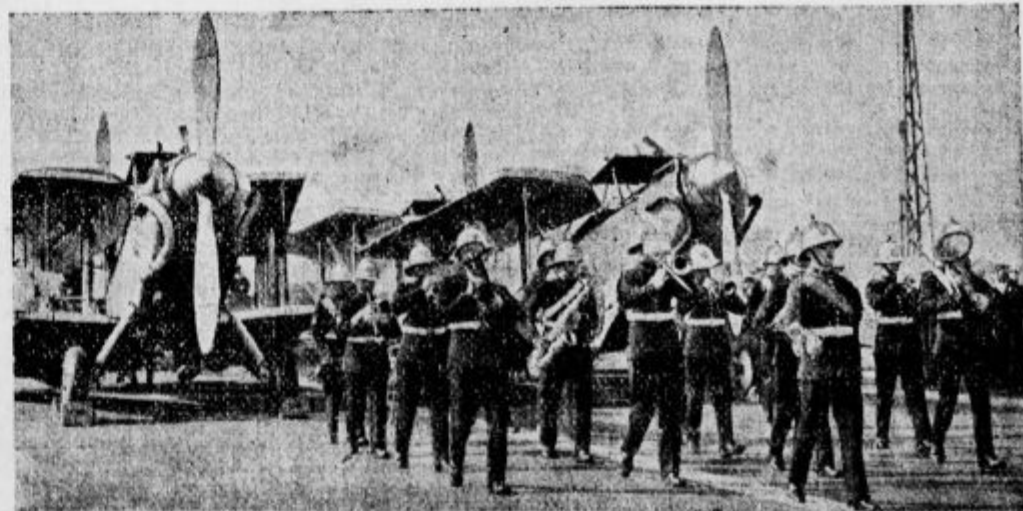
Domače novice.

(Nemčurji ljubljanski) so imeli pretekli četrtek v svoji kazini shod pod imenom zbora »konstit. društva«. V tem shodu so volili poseben odsek 5 udov, ki ima skrbeti za napravo primerne slovesnosti grofu Antonu Auerspergu. Slobodno jim to! Naj nemčurji sami za se proslavljajo svojega grofa, kolikor jim drago, magari če se njemu na čast na glavo postavljajo, mi temu ne bomo ugovarjali. Le proti temu moramo odločno protestirati, da bi se taka strankarska slovesnost napravila v imenu mesta, kar je nameravalo nemčurško mestno starešinstvo.

Razne reči.

— Iz Škofje Loke smo prejeli včeraj sledeči telegram: »G. Blaž Mohar je kljub strasnim napadom nemčurskim izvoljen za župana, dobil je 13 glasov izmed 17. Zmaga nepričakovano sijajna!« — Slava ločanom! Živeli!

— Citalnica vipavska napravi dne 27. februarja 1876 v prostorih gosp. Luka Trosta v Tabru omejeno predpustno večerno zabavo s plesom, petjem in šaljivo loterijo (gosti naj pridejo povoljno v kostumi). Vstop je le vabljenim in po njih vpeljanim dovoljen. — Vstopnina za gospode 30 kr., dame so vstopnine proste.



Parada na letalski ladji. Ko je angleška letalska ladja »Furious« ležala v luki Las Palmas, je godba kraljeve mornarice na krovu korakala pred poveljnikom. V ozadju vidimo bojna letala s povešenimi krili

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; zenski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinjska vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

Hišnika

ki bi opravljal tudi dela na polju, poročenega in poštenega, sprejemem na posredstvo v Gorskem Kotaru. Ponudbe na K. Dele, Zagreb, Gajeva ul. 48.

Hišno

z letnimi spricvali, sprejme dobra meščanska družina v Ljubljani. Pogoji: znati mora dobro šivati, prati, likati in servirati. Ponudbe upravi »Sl.« pod »24« št. 2465. (b)

Pošteno dekle

srednjih let, za vsa hišna dela in trgovino, sprejemem. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 2585. (b)

Lesni manipulant

s kavicjo, se takoj sprejme. Ponudbe upravi »Sl.« pod »Skromen« št. 2575.

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana. Krekov trg 10.

Vse bančne

in kreditne posle, nakupe in prodaje lahko uredite najugodnejše pri Trgov. ag. bančnih poslov Alojzija Planinšek, Ljubljana, Bee-thovnova ulica št. 14-11, palača »Dunav«. Telefon št. 35-10. (d)

Kranilne knjižice

vseh zavodov lahko prodaste ali kupite proti takojšnjemu plačilu — najugodnejše pri Trgov. ag. bančnih poslov Alojzija Planinšek, Ljubljana, Bee-thovnova ul. 14-11, telefon št. 35-10. (d)

Objave

Prisilna javna dražba bo dne 2. marca 1936 ob 10. uri v sobi št. 12 pri sreskem sodišču v Brezicah. Prodajale se bodo nepremičnine, obstoječe iz stanovanjske hiše, industrijskega objekta in iz 1 ha in 56 a zemljišča. — Posedstvo leži pri železniški postaji Videm-Krško. Cenilna vrednost 401.396 Din, najnižji ponudek je 200.696 Din, varščina pa 40.140 Din. Nadaljna pojasnila v Gajevi ulici 5-1, soba št. 128. (o)

Gumbe za preobleko

ter aparate, štanice in vse ostale potrebščine za salone dobavljamo po najnižjih cenah. Zahtevajte ponudbe in vzorce.

A. Guttmann - Zagreb - Martičeva 4
Telef. 58-21 trgovina šivalnih strojev in nadomestnih delov.

Blago za zavese po 4.- Din

dobite v
Trpinovem bazarju, Maribor, Vetrinjska ulica št. 15

Knjigovodjo

starejšo osebo, perfektnega bilancista, sprejememo. Poleg popolne verziranosti v knjigovodstvu mora obvladati tudi slovenski in nemški jezik. Le oni z veliko prakso in prvovrstnimi referencami naj pošljejo lastnorodno pisane ponudbe s prepisi spricval in navedbo dosedanjega službovanja pod »Industrija« v upravo »Slovenca«.

Inserirajte v »Slovenca«!

Vinarna „Kaifež“ - Nebotičnik

se odpre danes takoj ob 4. uri zjutraj. — Predno greste spat, pridite na vsaki način na BAKALA ali SARDINICE ali karkoli. — Danes na pepelnico sredo ves dan in zvečer slanikova pojedina in **velika izbira raznih morskih rib!**

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1936

začne 1. marca



60% popusta na vseh nemških državnih železnica

Obvestila, tudi za nabavo cenejših register mark, daje: Častni zastopnik

ING. G. TÖNNIES, LJUBLJANA, Tyrševa 33

Telefon 27-62

ali

ZVANIČNI BIRO LAJPCIŠKOG SAJMA, BEOGRAD. Knez Mihajlova 33



V neizmerni žalosti naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je moj dobri, nepozabni soprog, oz. brat, svak in stric, gosp.

Augustin Taborski

tehničar Mestne klavnice

danes ob tričetrti na pet popoldne, po dolgotrajni, težki bolezni, previden s svetimi zakramenti, mirno v Gospodu zaspa.

Pogreb predraga rajnika bo v četrtek, dne 27. februarja 1936 ob štirih popoldne iz hiše žalosti Ribniška ulica št. 13, Moste, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Trst, Dunaj, Budimpešta, dne 25. februarja 1936.

Alojzija Taborski, soproga — in ostalo sorodstvo.



Vsem sorodnikom in prijateljem javljam žalostno vest, da je umrl po prejemu svetih zakramentov v 75. letu starosti moj dragi soprog

Anton Čop

revident državne užitnine v pokoju

Pogreb draga pokojnika bo v sredo, dne 26. februarja 1936 ob pol petih popoldne iz hiše žalosti Celovška cesta št. 113, Zg. Šiška na pokopališče v Dravljah.

Ljubljana, Zg. Šiška, dne 25. februarja 1936.

Zalujoča soproga Marija Čop in ostalo sorodstvo.

Pogrebni zavod Gajšek Ivan, Ljubljana

KLJUČ SVETA ZA VAS JE



Tipa 944 A
Din 120*
mesečno.

PHILIPS RADIO

PREJEMNIK

Prvovrstna izdelava • Nizke cene • Dolgoročno odplačevanje • Zahtevajte brezplačno predvajanje pri zastopstvu

H. SUTTNER

LJUBLJANA
CELJE

Aleksandrova c. 6
Aleksandrova c. 9

Zahvala

Globoko zahvaljujem častitega gospoda blejskega župnika, prijatelja Franca Zabreta, ki je mojega draga očeta

Franceta Dobréta

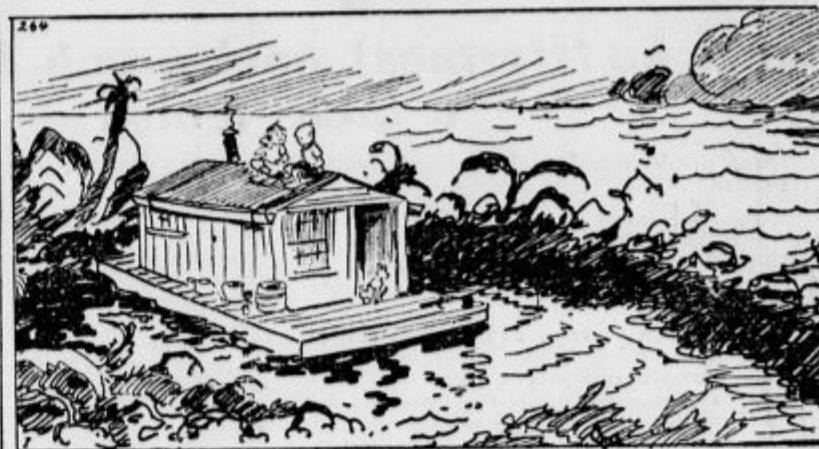
obiskoval, ga tako lepo pripravil za pot v večnost in tolažil pa poskrbel, da smo truplo po toli ganljivi sveti daritvi za večno izveličanje rajnikove duše spremili do groba v tistem razpoloženju, ki nam ga daje naša katoliška vera v Vstajenje; istotako zahvalim častitega gospoda kaplana Ivana Finka. Srčna zahvala tudi gospodu zdravniku Gleriji in gospemu Mariji Pibrovi in Antoniji Zupancičevi, ki sta Dobréta za časa njegove bolezni s toliko požrtvovalnostjo stregli; Bog jim bodi bogat plačnik! Nepozabljivo nam bosta ostala v spominu tudi velika ljubezen in spoštovanje, ki so ju izkazali rajniku vsi mnogoštevilni farani Bleda, ki so očetovo truplo spremili do gomile, v kateri je pod vrhovi naših gora tako srčno želel počivati. Hvala Minci Čopovi in vsem drugim Blejčanom, očetovim mnogim sorodnikom, prijateljem, tovarišem in znancem, ki so ga tolikrat obiskovali in mu težke zadnje ure življenja lajšali. Končno globoko zahvaljujem vse, ki so nam v tolikem številu izrazili svoje usno in pismeno sožalje ter prijateljsko sočustvovanje.

Franc Tersegla in družina

Tinčkove in Tončkove prigode

263.

Otoček se začne potapljati



A minilo je mesec dni, pomoči pa ni bilo od nikoder. Ubogih dečkov na plavajočem otoku se je polastil obup. Vsa zaloga hrane jima je že pošla. Ves dan sta potra čepela na strehi svojega splava in napenjala oči, če se nemara le odkod bliža pomoč. Pa je bilo vse zaman.

Tako sta sestradena in obupana prečepela na strehi splava še tri dni. Tretjega dne sta s strahom in skrbjo opazila, da se je otoček pod njima začel potapljati v reko. Vsako uro se je za nekaj centimetrov globlje pogreznil v valove.

«Če se nama še zdaj ne približa pomoč, sva izgubljena!» je zatarnal Tonček in žalostno povsili glavo.



Nenadoma je na obzorju nekaj zabrnelo. Dečka sta se presenečeno ozrla kvišku in zagledala v zraku majhno črno piko, ki je postajala čedalje večja in se bližala z veliko naglico.

«Hura, aeroplan!» je zakričal Tinček in začel od veselja divje plesati po splavu.

Gostilničarji,

tovarne Remec-Co, Duplica - Kamnik

ako hočete biti res zadovoljni — kupite trpežne, solidne in lepe stole



HERSAN ČAJ ZDRAVJE

s pomočjo zdravilnih svojstev raznih zelišč se dobi, ako se uživa

„HERSAN ČAJ“

mešanica posebnih zdravilnih zelišč po sestavi zdravnika R. W. Pearsona, šef-zdravnika v Bengaliji (Angleška Indija).

Po večletnih izkušnjah je neovrgljivo dokazana velika vrednost

„HERSAN ČAJA“

in to z nedvomnim uspehom pri obolenjih zaradi poapnenja žil, pritiska krvi, pri ženskih boleznih, pri menstruaciji (menjanju mesečnega perila), migreni, revmatizmu, obolenju obisti, jeter, motnjah v želodcu, zastrupljenju, zapeki, protinu (gihu), črevesnih boleznih, hemoroidih, zgagi in pri čezmernem odebelenju.

„Hersan čaj“ se dobiva v vseh lekarnah. Poučno knjižico in vzorec Vam pošlje zastoj:

„RADIOSAN“, Zagreb, Dukljaninova 1

Reg. S. št. 14001 z dne 6. VI. 1934.



Umrli nam je naša dobra mama, stara mama, teta, gospa

Terezija Raspotnik roj. Šiler

Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, dne 26. februarja 1936 ob devetih dop. na farno pokopališče v Smartno. Smartno pri Litiji, dne 25. febr. 1936.

Zalujoči otroci in ostalo sorodstvo.